

**КОМІСІЯ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

*61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77
e-mail: commissionofacademicintegrity@nlu.edu.ua*

**РІШЕННЯ № 6/2022
від 9 серпня 2022 року**

Комісія з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі за текстом — відповідно «Комісія» та «Університет») у складі:

Смородинського Віктора Семеновича — голови Комісії,
Клімової Валерії Валеріївни — секретаря Комісії,
членів комісії:

Бойчука Дмитра Сергійовича,
Вовка Дмитра Олександровича,
Дмитрик Ольги Олександрівни,
Карпенка Михайла Олеговича,
Ковтуненко Олександри Андріївни,
Лук'янова Дмитра Васильовича,

розглянувши у форматі відеоконференції (відповідно до п. 4.2 Положення про Комісію) заяву студенток групи 18-21м-з-03 1 курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету адвокатури Університету Онуфрієнко А. А., Галушко Н. О., Бабенко Є. А., Каур Д. С.,

ВСТАНОВИЛА:

27.06.2022 р. до Комісії надійшла й була зареєстрована заява студенток групи 18-21м-з-03 1 курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету адвокатури Університету Онуфрієнко Анастасії Андріївни, Галушко Наталії Олегівни, Бабенко Єлизавети Андріївни, Каур Дар'ї Сергіївни про можливе порушення вимог Кодексу академічної доброчесності Університету професором кафедри кримінального права № 1 ОСОБА 1. Зокрема заявниці повідомили про таке:

«Ми, студенти групи 18-21мз-03, звертаємося до Вас у зв'язку з неприйнятною та неприємною ситуацією, яка склалася між нами, студентами, та викладачем кафедри кримінального права № 1 ОСОБА 1. Сталося це 22 червня 2022 року, коли у нас повинен був бути залік з дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації». При цьому в нас не було лекцій (згідно з розкладом), але ми мали практичні заняття; пан ОСОБА 1 посилення на Zoom не залишав на АСУ, староста наша зв'язалась з викладачем перед заліком, запитала, чи буде він, на що останній відповів, що так, попросив прийти раніше. Староста запитала, що потрібно готувати для заліку, викладач сказав, що «через таку ситуацію в країні я сам собі не належу», потрібно лише зайти на залік і все, цю інформацію нам передали. Настав день заліку, він випадково зателефонував за 10 хвилин до заліку старості; коли вона йому перетелефонувала, викладач сказав, що будемо відповідати по білету. Дійсно ситуація в країні важка, ми як студенти заочної форми працюємо (я, Онуфрієнко А. А., наприклад працюю в Миколаєві; чому я це уточнила, тому, що час вже виходив, офіс мій закривався, і потрібно було вийти), і, як сказав пан ОСОБА 1, хоч і саркастично, «правильно, підтримуйте економіку країни». Коли ми зайшли в конференцію, він запропонував поставити всім «задовільно» і розійтися; в нашій групі були люди, в тому числі і я, які не мали жодної «трійки», але те, що було далі, дуже обурило мене і студентів. Викладач принципово попросив

ввімкнути камеру (навіть в тих, у кого зв'язок цього не дозволяв), хоча власний приклад він не показав, його камера була постійно вимкнена. Коли студенти почули, що така ситуація, навіть ті, хто не хотіли «задовільно», були змушені погодитися, так як нам сказали нічого не готувати. Я та декілька студентів вирішили спробувати, але краще б я не погоджувалася. Викладач, ймовірно, забув мінімальні норми етики. Коли я відповідала, мене назвали «студенткою не Юракадемії, а студенткою ПТУ кулінарного», це чули студенти, які залишалися зі мною в конференції, присмак цього іспиту присутній і на сьогодні, я маю проблеми з зором, мої окуляри залишилися в офісі в Харкові, фізично дістати їх я не можу, директор моєї фірми в Лондоні, викладач кричав декілька разів, що я дивлюсь не в камеру (я здавала іспит в коридорі на стільці, сказала, що маю проблеми з зором, але це продовжувалося й далі), також сказав, що «мої активні амбіції зайві», і дуже багато інших неприємних моментів. Звісно, у відповідь на його грубість, ніхто нічого не казав. Студенти, які підписують зі мною цю скаргу, обурені, як і я, такою поведінкою викладача такого престижного Університету. Спочатку дезінформував, а потім образив. Окремо хочемо зазначити, що студенти групи, подаючи дану скаргу, не мають на меті організацію перескладання заліку з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації», саме через те підписали її не вся група, через страх. Скарга подається з метою інформування Комісії з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого про недобросовісну поведінку викладача кафедри кримінального права № 1 ОСОБА 1 та запобігання такого ставлення до студентів у майбутньому». Заявниці просять розглянути скаргу та вжити відповідних заходів.

З метою об'єктивної та неупередженої перевірки викладених у заяві фактів, Комісія на своєму засіданні 29.06.2022 р. у форматі відеоконференції доручила секретареві Комісії:

- 1) звернутися до відділу кадрів для уточнення інформації про те, чи

знаходитиметься ОСОБА 1 у трудових відносинах з Університетом після 30 червня (на час розгляду заяви);

2) надіслати ОСОБА 1 копію заяви й запропонувати йому надати Комісії свої письмові пояснення.

Заяву було надіслано ОСОБА 1 30.06.2022 р. на адресу його корпоративної університетської електронної пошти (ОСОБА 1@nlu.edu.ua) та адресу особистої електронної пошти (ОСОБА 1@ukr.net). 04.07.2022 р. заяву було повторно надіслано ОСОБА 1 за його номером телефону у Viber. 05.07.2022 р. ОСОБА 1 надав свої письмові пояснення, в яких стверджується таке:

«Викладена у заяві інформація не відповідає дійсності. Припускаю, що обурення студентів (студенток) обумовлене бажанням отримати оцінку вище того рівня знань, які вони продемонстрували під час диференційованого заліку. Підтверджується це безпідставним очікуванням (згідно зі змістом заяви) отримання оцінки без підготовки та здивуванням від необхідності відповідати на теоретичні питання білету у форматі відеоконференції.

*Також викладені у заяві відомості свідчать про те, що студенти (студентки) не ознайомлені із нормативними документами, які регулюють порядок організації освітнього процесу. Зокрема мова йде про Розпорядження про затвердження Регламенту проведення семестрового контролю дистанційно № 91 від 17.06.2022 та Розпорядження про затвердження Регламенту проведення семестрового контролю дистанційно 5 травня 2022 року № 71, які вимагають **обов'язкове** підключення студентами **відео- та аудіозв'язку**. Попри всю складність сьогоденних обставин, зумовлених агресією проти України та дією правового режиму воєнного стану, ідентифікація студента є передумовою дотримання академічної доброчесності та належного оцінювання студентів. Окрім цього відповідні акти щодо організації освітнього процесу передбачають **необхідність відповідати на теоретичні питання білету** під час складання заліку, що не повинно було викликати подиву у студентів (студенток).*

З огляду на вищезазначене, прошу визнати, що викладені у заяві відомості є безпідставними та не відповідають дійсності, окрім вимог відповідати на теоретичні питання білету у форматі відеоконференції, які відповідають нормативним документам, що регулюють порядок організації освітнього процесу».

30.06.2022 р. та 07.07.2022 р. Комісія зробила запит до відділу кадрів стосовно наявності трудових відносин ОСОБА 1 з Університетом, проте відповіді від відділу кадрів так і не отримала.

З метою об'єктивної та неупередженої перевірки фактів, викладених у заяві, Комісія на своєму засіданні 05.08.2022 р. у форматі відеоконференції доручила секретареві Комісії: запросити на своє наступне засідання 09.08.2022 р. заявниць та ОСОБА 1 — для надання пояснень. 05.08.2022 р. Комісія направила запрошення ОСОБА 1 на вказані вище адреси його корпоративної університетської електронної пошти та особистої електронної пошти. 08.08.2022 р. запрошення було повторно надіслано ОСОБА 1 за його номером телефону у Viber.

На своєму засіданні 09.08.2022 р. у форматі відеоконференції Комісія заслухала пояснення двох заявниць — студенток групи 18-21м-з-03 Онуфрієнко А. А. та Бабенко Є. А., які підтвердили зазначені в заяві факти, а саме: викладач не провів два практичні заняття, які були передбачені за розкладом; за декілька днів перед заліком на питання старости «що готувати?» відповів: «через таку ситуацію в країні я сам собі не належу»; за 10 хвилин до заліку повідомив старості, що група буде відповідати по білетам, хоча інформації у студентів не було (були проблеми з доступом до НЕІК); на заліку зазначив, що хто бажає отримати оцінку «задовільно», отримає її «автоматом», а ті хто хоче бал вище, мусять брати білет і відповідати на питання білета; під час відповіді Онуфрієнко А. А. поводив себе неетично (публічно порівняв її зі «студенткою ПТУ кулінарного», підвищував голос, висловлював образи у сторону студентки у присутності інших студентів, у діях викладача вбачалося неповажливе ставлення до

гідності студентки). Заявниці вважають, що в цій ситуації ОСОБА 1 були порушені їхнє право на освіту та вимоги академічної доброчесності, на підставі чого просять Комісію рекомендувати ректорові застосувати до нього дисциплінарне стягнення у вигляді оголошення догани.

ОСОБА 1 до засідання Комісії не підключився, жодних пояснень своєї відсутності не надав.

Комісія, вивчивши матеріали, наведені у заяві, та інформацію, додатково повідомлену студентками Онуфрієнко А. А. та Бабенко Є. А., дійшла висновку про те, що вони є послідовними, повністю узгоджуються між собою, є вірогідними, а у заявниць відсутні підстави для обмови ОСОБА 1. На цій підставі комісія дійшла висновку про те, що факти, викладені в заяві та поясненнях Онуфрієнко А. А. та Бабенко Є. А, доведені поза розумним сумнівом. У членів Комісії відсутні правові чи морально-етичні підстави сумніватися в правдивості свідчень заявниць.

Водночас, оцінюючи письмові пояснення ОСОБА 1, надані ним 05.07.2022 р., Комісія дійшла висновку про те, що вони не спростовують фактичних обставин, викладених заявницями, а лише дають іншу суб'єктивну оцінку деяким з цих обставин.

Встановивши вищевикладені факти, Комісія при ухвалені рішення керувалася нормами та принципами, визначеними такими документами:

- Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (зі змінами), зокрема ст. 6 «Засади державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності», ст. 42 «Академічна доброчесність» та ст. 54 «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу» цього Закону;

- Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 (зі змінами), зокрема ст. 58 «Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників» цього Закону;

- Статутом Університету, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 528 від 06.06.2022 р.;

- Кодексом академічної доброчесності Університету, затвердженим рішенням вченої ради Університету, протокол № 1 від 31.08.2018 р., та введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р. (зі змінами, затвердженими рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеними в дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.);

- Положенням про Комісію, затвердженим рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеним у дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.

Так, відповідно до частини першої ст. 6 Закону України «Про освіту» однією із засад державної політики у сфері освіти та принципом освітньої діяльності є академічна доброчесність, тобто сукупність етичних принципів та визначених законами правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (частина перша ст. 42 Закону України «Про освіту», п. 1 частини першої ст. 1 Закону України «Про вищу освіту»).

Відповідно до п. 1.5 Розділу I «Загальні положення» Кодексу академічної доброчесності Університету:

«академічна етика — сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти;

- педагогічна етика — сукупність норм і правил поведінки науково-педагогічних працівників, спираючись на які запроваджуються високі моральні стандарти педагогічної діяльності і будуються взаємовідносини, зумовлені педагогічною діяльністю;

- академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання й провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або

наукових (творчих) досягнень».

Відповідно до п. 2.3.1 Кодексу академічної доброчесності Університету «Члени університетської спільноти керуються принципами академічного співробітництва й чесної конкуренції, проводячи дослідження, виконуючи організаційні та посадові обов'язки». Згідно з п. 2.3.2 Кодексу «Толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі». Пункт 2.3.3 Кодексу передбачає, що «Члени університетської спільноти дотримуються принципів рівності, справедливості, рівних можливостей, уникають і не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, персоналізації, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою». Відповідно до п. 2.4.1 Кодексу «Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету». Згідно з п. 2.4.3 Кодексу «Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування, особливо в публічних виступах (включаючи інтернет-видання, ведення блогів, пости, коментарі тощо)». Нарешті, відповідно до п. 2.2.2 Кодексу «Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними й науковими працівниками передбачає», серед іншого, також і «об'єктивне оцінювання результатів навчання».

Крім того, науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники Університету зобов'язані: виконувати освітню програму для досягнення здобувачами вищої освіти передбачених нею результатів навчання; дотримуватися академічної доброчесності; дотримуватися Кодексу академічної доброчесності; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; настановами і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного чи психічного насильства,

приниження честі і гідності, дискримінації за будь-якою ознакою; дотримуватися Статуту і Правил внутрішнього трудового розпорядку (п. 7.3 Статуту Університету). Зі свого боку, Університет забезпечує дотримання професійної етики та взаємної поваги до гідності працівників і студентів у межах етичних положень у сфері наукової та освітньої діяльності (п/п. 7 п. 3.7 Статуту Університету).

Відповідно до п. 1.2 Положення про Комісію з академічної доброчесності Університету Комісія є незалежним колегіальним органом, що створюється з метою забезпечення дотримання науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог як фундаментальних стандартів університетського життя. Відповідно до п. 1.4 цього Положення діяльність Комісії та її членів має відповідати принципам верховенства права, зокрема законності, визначеності та пропорційності. Відповідно до п. 3.1 цього Положення до повноважень Комісії належить, зокрема: виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, аспірантами та докторантами (п. 3.1.1 Положення); перевірка заяв, повідомлень та іншої інформації щодо фактів порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, аспірантами та докторантами (п. 3.1.2 Положення); надання ректорові та вченій раді Університету висновків (рекомендацій) щодо застосування академічної та дисциплінарної відповідальності до порушників академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.8 Положення); звернення до ректора, проректорів, вченої ради, керівників структурних підрозділів та інших посадових осіб Університету щодо здійснення заходів з дотримання

академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами, припинення порушень цих вимог та запобігання таким порушенням (п. 3.1.9 Положення); сприяння формуванню у науково-педагогічних працівників Університету, здобувачів вищої освіти, аспірантів та докторантів нульової толерантності до порушень академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.10 Положення); проведення серед членів університетської спільноти інформаційно-роз'яснювальних заходів з дотримання академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.12 Положення).

Відповідно до п. 5.9 цього Положення у разі виявлення факту порушення вимог професійної етики науково-педагогічним працівником Комісія може рекомендувати ректорові Університету: оголосити особі догану; звільнити особу з посади.

Комісія вважає, що:

1) непроведенням практичних занять, які були передбачені навчальним планом і розкладом занять, ОСОБА 1 порушив вимоги п. 7.3 Статуту Університету, згідно з якими науково-педагогічні працівники зобов'язані, зокрема: виконувати освітню програму для досягнення здобувачами вищої освіти передбачених нею результатів навчання; дотримуватися академічної доброчесності; дотримуватися Кодексу академічної доброчесності; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; дотримуватися Статуту і Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету, виконувати свої посадові обов'язки. Невиконання ОСОБА 1 цих вимог Статуту Університету негативно вплинуло на імідж Університету, а тому потягло за собою і порушення ним вимог п. 2.4.1 Кодексу академічної доброчесності Університету, відповідно до якого «Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й

позитивного іміджу Університету»;

2) пропозицією поставити оцінку «задовільно» без реальної відповіді студента на питання екзаменаційного білета з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» ОСОБА 1 порушив вимоги п. 2.2.2 Кодексу академічної доброчесності Університету, який передбачає, що «Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними й науковими працівниками передбачає», серед іншого, також і «об'єктивне оцінювання результатів навчання»;

3) некоректним висловлюванням на адресу студентки Онуфрієнко А. А., що полягало у порівнянні її зі «студенткою ПТУ кулінарного», підвищенням голосу, докором за те, що студентка не дивиться постійно у камеру при виключеній його власній камері, ОСОБА 1 порушив вимоги п. 2.3.2 Кодексу академічної доброчесності Університету, відповідно до якого «Толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі»; п. 2.3.3 Кодексу, який передбачає, що «Члени університетської спільноти дотримуються принципів рівності, справедливості, рівних можливостей, уникають і не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, персоналізації, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою»; п. 2.4.1 Кодексу, згідно з яким «Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету», і п. 2.4.3 Кодексу, який передбачає, що «Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування».

На підставі викладеного, керуючись нормами та принципами, визначеними у викладених вище положеннях Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Університету та Кодексу академічної доброчесності Університету, пунктом 5.9 Положення про Комісію,

Комісія

ВИРІШИЛА:

Рекомендувати ректорові Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого оголосити догану професору кафедри кримінального права № 1 ОСОБА 1 за порушення вимог професійної етики, передбачених Кодексом академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Рішення ухвалене на засіданні Комісії 09.08.2022 р. (Протокол № 13 від 09.08.2022 р.). Повний текст рішення виготовлено 12.08.2022 р.

Відповідно до пункту 5.5 Положення про Комісію рішення Комісії має рекомендаційний характер і подається ректорові Університету для ухвалення ним остаточного рішення в межах його компетенції.

Голова Комісії

Віктор СМОРОДИНСЬКИЙ